

Abstrakt

Předkládaná kvalifikační doktorská práce popisuje různé režimy úhrady zdravotních služeb čerpaných na území České republiky, a to státními příslušníky/pojištěnci jiných států. Pojednává o režimech úhrady nákladů jak podle českého vnitrostátního práva (zejm. zákona o veřejném zdravotní pojištění, jakož i dalších relevantních zákonů), tak i o režimech, které jsou zaváděny právem mezinárodním, popřípadě právem Evropské unie. Tato kvalifikační práce nepojednává o zdravotní turistice a čerpání zdravotních služeb plánovaných.

První část práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů, jejichž používání je pro další orientaci v textu důležité. Důraz je také kladen na různá specifika jednotlivých režimů čerpání zdravotních služeb, a to právě i s avizovaným mezinárodním přesahem. Čtenáři je tak postupně představena ucelená řada režimů, které jsou využívány v různých životních situacích cizinců při jejich pobytu či bydlišti¹ na území ČR. Tam, kde je to možné, je uvedena i kvantifikace dopadů čerpání zdravotních služeb jednotlivými kategoriemi cizinců.

Jako nejvýznamnější je uveden režim úhrady účastí v systému veřejného zdravotního pojištění, který nepokrývá pouze české občany, ale i státní příslušníky jiných států, a to po splnění zákonem předvídaných podmínek (popř. po splnění podmínek předvídaných právem Evropské unie). I s ohledem na roční finanční objem spravovaný systémem veřejného pojištění se jedná o nejpodstatnější režim úhrady pokrývající vysoké statisíce cizinců. V této kapitole bude rozebrán i současně velmi aktuální režim vztahující se na osoby z Ukrajiny, jimž byla udělena dočasná ochrana podle příslušného zákona.

Jako další režim je popsán režim úhrady zdravotních služeb při pobytu na území České republiky využitím tzv. koordinačního mechanismu v rámci EU. Tento mechanismus, který se nyní aplikuje nejen ve státech Evropské unie, ale i státech Evropského sdružení volného obchodu, představuje významný nástroj při migraci mezi členskými státy a pokrývá velkou část cizinců na území ČR. Jsou popsány rozsahy nároků jednotlivých kategorií cizinců, a to podle jejich životní situace.

---

¹ Pojmy „pobyt“ a „bydliště“ se v této práci objeví několikrát. Je tak nutné vyjasnit, co je jimi míněno, neboť tyto pojmy mohou být v různých právních předpisech vnímány rozlišně. Pojem „pobyt“ je v nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení definován jako „dočasné bydliště“, zatímco pojem „bydliště“ je vymezen jako „obvyklé bydliště“. Toto rozlišení různých druhů přítomností na území jiného než příslušného členského státu má ovšem zásadní význam pro vymezení různých úrovní práv, která jsou přiznána migrující osobě. Byť s vědomím určitého zjednodušení, nicméně můžeme uzavřít, že „pobytem“ se rozumí pobyt krátkodobějšího, přechodnějšího charakteru, kdežto „bydlištěm“ se rozumí stav trvalejší, dlouhodobější.

Následuje popis režimu, který zavádí nástroje mezinárodního práva veřejného – bilaterální smlouvy v oblasti sociálního zabezpečení. Tento režim je rozebrán s ohledem na materiální rozsah smluv a jejich možného dopadu do možnosti čerpání zdravotních služeb.

V další kapitole jsou popsány režimy, ve kterých je odpovědnost za úhradu čerpaných zdravotních služeb na českém státu, a to z jakéhokoliv důvodu. Jsou popsány situace, kdy dochází k úhradě ze strany jednotlivých resortů na základě platného práva. Do této kapitoly řadím i režim čerpání péče dle mezivládní dohody v oblasti zdravotnictví, která donedávna představovala jakýsi relikv dob minulých, nicméně se v platném právu dlouho nacházela.

Dalším režimem je pak zajištění komerčního zdravotního pojištění, a to u osob, po kterých lze tuto povinnost požadovat. Popsán je jak režim pojištění při pobytu cizince na našem území do 90 dnů, tak nad 90 dnů. V potaz je vzata i právní úprava EU a její dopad do povinnosti cizince sjednávat komerční pojištění.

S ohledem na stálou aktuálnost tématu byla zpracována i krátká kapitola pojednávající o otázce Brexitu a jeho možném dopadu do otázky poskytování a úhrad zdravotních služeb. Je nasnadě, že zevrubné pojetí tohoto problému by vydalo opět na celou kvalifikační práci. Práce tak zmiňuje jen zásadní body z pohledu svého zaměření a navrhuje možná řešení neuzavřených otázek.

V druhé části práce jsou pak navržena řešení nedostatků, které autor spatřuje v jednotlivých režimech popisovaných v první části práce. Pojednán je nejen režim komerčního pojištění, kde je navrhováno zpřesnění jeho fungování, ale rozebrán je i režim zajištění úhrady zdravotních služeb ze strany státu, a to různými aktéry.